

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 533/2020
25.06.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ сви их ..., село ..., чији је пуномоћник Ратко Ивана, адвокат у ..., против тужене Република Србија - Министарство унутрашњих послова, Дирекција полиције, Координациона управа за КиМ, ПУ Гњилане, са привременим седиштем у Врању, Немањина бб, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу 38Гж1 2505/2018 од 30.10.2019. године, у седници већа одржаној дана 25. јуна 2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија, **УКИДА СЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу 38 Гж1 2505/2018 од 30.10.2019. године и предмет се враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Апелациони суд у Нишу је донео пресуду 38Гж1 2505/2018 дана 30.10.2019. године, којом је преиначио пресуду Основног суда у Врању П1 974/2017 од 21.09.2017. године, исправљену решењем П1 974/2017 од 01.11.2017. године, и одбио тужбене захтеве којим тужиоци траже да се тужена обавезе да им на име накнаде штете због незаконитог отказа и престанка радног односа у периоду од 01.07.2013. године до 31.05.2014. године исплати одређене месечне новчане износе са законским затезним каматама, и обавезао тужиоце да туженој накнаде трошкове парничног поступка у износу од 159.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Основног суда у Врању П1 947/17 од 21.09.2017. године, која је исправљена решењем истог суда П1 974/2017 од 01.11.2017. године, је обавезана тужена да тужиоцима на име накнаде штете због изосталих зарада због незаконитог отказа и престанка радног односа у периоду од 01.07.2013. године до 31.05.2014. године исплати појединачне месечне износе са законским затезним каматама до одређених датума до исплате, како је то наведено у изреци те пресуде, те обавезао тужену да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 525.744,00 динара, са законским затезним каматама на износ од 455.000,00 динара почев од дана извршности пресуде до исплате.

Против другостепене пресуде тужиоци су изјавили благовремену и дозвољену ревизију, којом пресуду побијају због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 27/11... 18/2020 у даљем тексту ЗПП), и нашао да је другостепена пресуда донета на основу непотпуно утврђеног чињеничног стања, што је последица погрешне примене материјалног права.

Према чињеничном стању кога је утврдио првостепени суд, а другостепени суд га прихватио за правилно утврђено, тужиоци су примљени у радни однос на одређено време почев од 16.02.2009. године у Министарству унутрашњих послова, Дирекција полиције, Координациона управа за КиМ, ПУ Гњилане и распоређени на радна места полицајаца 1. класе, при чему су им решења дата на потпис, а потом одузета од стране командира из безбедносних разлога и задржана у ПУ Гњилане. Тужиоци су у спорном периоду запослени код тужене на неодређено време. Обављали су послове на подручју Косова у цивилу, све до јула 2013. године, били су здравствено осигурани до 31.12.2013. године, тужена им је исплаћивала зараде, као и посебну новчану накнаду све до јуна 2013. године, да би им касније, без доношења решења о престанку радног односа обуставила исплату зараде. Тужиоцима никад није раскинут радни однос. У току парнице повукли су тужбу у делу тужбеног захтева за утврђење постојања радног односа. На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужена у обавези да тужиоцима накнади штету коју су претрпели у виду неисплаћених зарада, у висини која је утврђена на основу вештачења.

Према разлозима другостепене пресуде, другостепени суд сматра да је на правилно утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право. Међутим, противно утврђењу првостепеног суда, закључује да у конкретној ситуацији тужиоци, који су повукли тужбу у делу тужбеног захтева за утврђење да су били у радном односу код туженог почев од 18.02.2009. године, нису доказали да су у спорном периоду за који потражују накнаду штете на име изгубљене зараде били у радном односу код тужене. Даље, закључује да тужиоци нису доказали да су у спорном периоду обављали рад према налогу тужене, штавише изричито наводе да у спорном периоду нису обављали рад у корист тужене, а да се обављање фактичког рада код државних органа не може доказивати путем сведока. Са друге стране, плата се остварује на основу извршеног рада. Накнаду штете због онемогућавања рада запослени може захтевати када је спречен да врши рад, односно када се незаконито искључује из процеса рада. За право на накнаду штете према одредби члана 164. Закона о раду и члана 154. став 2. и 3. ЗОО, тужиоци нису доказали узрочно-последичну везу између настале штете и радње тужене, односно нису доказали разлоге који су их спречили да обављају радне задатке у спорном периоду за који траже накнаду, имајући у виду да су повукли тужбу у делу утврђења њиховог радног односа код тужене.

Ови разлози другостепеног суда не могу се прихватити за правилне.

Пре свега, околност да су тужиоци у току парнице повукли тужбу у делу тужбеног захтева за утврђење радног односа код тужене, без значаја је код утврђења које је другостепени суд прихватио за правилно, да су у спорном периоду тужиоци били запослени код тужене на неодређено време и да им радни однос није престао.

Затим, разлози другостепене одлуке, да тужиоци нису доказали разлоге који су их спречили да обављају радне задатке у спорном периоду за који траже накнаду штете, за сада се не могу прихватити за правилне, јер то претпоставља да је послодавац обезбедио тужиоцима обављање послова утврђених актом о заснивању радног односа, сходно одредбама члана 16. став 1. тачка 4. Закона о раду. Међутим, утврђење те чињенице је заостало. Када није утврђено да ли је послодавац тужиоцима као запосленима обезбедио обављање послова утврђених актом о заснивању радног односа, тужиоцима се не може ставити на терет да нису доказали разлоге који су их спречили да обављају радне задатке у спорном периоду за који траже накнаду штете.

Према разлозима другостепене одлуке, тужиоцима се ставља на терет и да нису доставили доказе о предузетим радњама за остваривање својих права након престанка рада, односно нису доказали основ свог потраживања и одговорност тужене за исплату тражене накнаде штете на име изгубљених зарада у спорном периоду, на основу чега другостепени суд преиначује одлуку о тужбеном захтеву тако што тужбени захтев одбија као неоснован.

Према Закону о радним односима у државним органима („Службени гласник РС“, број 48/91 и 39/2002), који се примењује на положај, дужности, права и одговорности запослених у Министарству по одредби члана 169. Закона о полицији, у члану 71. предвиђено је да се ради остваривања својих права запослени у државном органу писмено обраћају функционеру који руководи органом, да запослени има право да поднесе приговор и у случају када функционер у року од 15 дана од дана подношења захтева на одлучи о праву на који се захтев односи, као што има право приговора против сваког решења или другог акта којим је одлучено о његовим правима и обавезама (став 2. и 5.). Међутим, на основу изостанка таквих доказа, не може се извести закључак да је недоказан основ потраживања тужилаца за исплату накнаде штете на име изгубљених зарада у спорном периоду. Изостанак правног пута предвиђеног ради остваривања и заштите права запослених у државном органу из одредбе члана 71. Закона о радним односима у државним органима, повлачи одређене последице, пре свега на могућност подношења тужбе надлежном суду ради остваривања права запосленог у смислу члана 71. став 6. наведеног Закона, али се не може извести закључак о недоказаности основа потраживања тужилаца.

Одредбама члана 154. ЗОО, на коју се другостепени суд позива као општи основ одговорности за накнаду штете, предвиђено је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је уколико не докаже да је штета настала без његове кривице, што подразумева претпоставку одговорности штетника, на коме је терет доказивања да је штета настала без његове кривице. Одредбе става 2. и 3. тог члана тичу се одговорности за штету од ствари или делатности од којих потиче повећана опасност штете за околину, за коју се одговара без обзира на кривицу, односно одговорности без

обзира на кривицу у другим случајевима предвиђеним законом. Изостале су чињенице у другостепеној пресуди о штети која је код тужилаца настала од ствари или делатности од којих потиче повећана опасност штете за околину у смислу става 2., односно о другим случајевима предвиђеним законом, из става 3. наведеног члана на који се другостепени суд позива. Због тога не произилази да су правилно примењени члан 154. став 2. и 3. ЗОО за основ одговорности за штету.

За правилност одлуке о тужбеном захтеву битна је и околност да садржину тужбеног захтева чини и одредница да се накнада штете захтева због незаконитог отказа и престанка радног односа у предметном периоду, што је такође од значаја за правилну примену материјалног права која је у доношењу ревизијом побијане пресуде изостала.

Због нерасправљених чињеница од значаја за правилну примену материјалног права о основу одговорности тужене за штету коју су тужиоци трпели изостанком исплате зарада од стране тужене, као послодавца, другостепена пресуда је укинута по одредби члана 416. став 2. ЗПП, с обзиром да није било услова за преиначење побијане пресуде из наведених разлога, и предмет је враћен другостепеном суду на поновно суђење.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**